

การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

นางสาว จรินทร์ ลีนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-177-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LIBRARY USE AND NEEDS OF ART AND DESIGN STUDENTS
IN STATE HIGHER EDUCATION INSTITUTES**

Miss Jarin Leena

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Chulalongkorn University
1996
ISBN 974-633-177-9

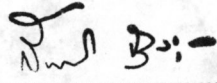
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

โดย นางสาว จรินทร์ ลีนา

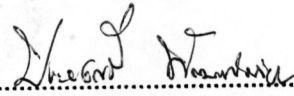
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

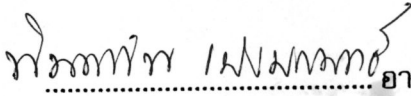
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์

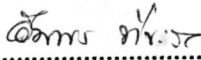
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

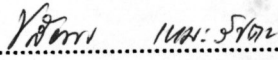

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ดุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ยัมพร ทีชะระ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชัยพร เหมะรัชตะ)

จรินทร์ ลิ้ม : การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบใน
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (LIBRARY USE AND NEEDS OF ART AND DESIGN STUDENTS
IN STATE HIGHER EDUCATION INSTITUTES) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรม-
สมิทธิ์, 266 หน้า. ISBN 974-633-177-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ ปัญหา และความต้องการใช้ของ-
สมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ด้านวิชาการ
คือเพื่ออ่านหนังสือ วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ และวัตถุประสงค์ด้านการสร้างสรรค์ผลงาน คือเพื่อ
ค้นหาสิ่งทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ลักษณะของข้อมูลที่นักศึกษาใช้ ได้แก่ ภาพพร้อมคำอธิบาย
ประกอบภาพซึ่งนักศึกษาค้นหาด้วยตัวเองจากหนังสือและวารสาร บริการที่ใช้ในระดั้มากคือบริการยืม-
คืนหนังสือ และบริการถ่ายเอกสารวัสดุห้องสมุดที่ใช้ในระดั้มากคือหนังสือตำราเฉพาะสาขาภาษาต่าง
ประเทศ

ปัญหาที่นักศึกษาประสบในระดั้มาก คือ ค่าปรับหนังสือสูงเกินไป หนังสือสำรองมีระยะเวลาให้
ยืมสั้นไปและมีไม่เพียงพอกับความต้องการ หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิงและวารสารวิชาการเฉพาะสาขา
ภาษาไทยมีน้อย วารสารที่ใช้แล้ววางกองอยู่ตามโต๊ะ จำนวนที่นั่งอ่านมีน้อย และขนาดของห้องสมุดเล็ก
เกินไป

บริการที่นักศึกษาต้องการใช้ในระดั้มาก คือ บริการถ่ายเอกสาร บริการยืม-คืนหนังสือ บริการ
หนังสือสำรอง บริการจัดแสดงหนังสือใหม่ และบริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ วัสดุห้องสมุดที่ต้องการใช้ใน
ระดั้มาก คือ หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง วารสารวิชาการ วารสารบันเทิง วิทยานิพนธ์หรือศิลปนิพนธ์
และสูจิบัตรนิทรรศการศิลปะ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการใช้บริการและวัสดุห้องสมุด ปัญหาการใช้บริการและวัสดุห้องสมุด
และความต้องการใช้บริการและวัสดุห้องสมุดระหว่างนักศึกษาแขนงจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
แขนงสถาปัตยกรรมและแขนงศิลปะประยุกต์ พบว่านักศึกษาทั้ง 3 แขนงวิชามีการใช้ ประสพปัญหาและตอง-
การใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นบางส่วน

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติกร จรินทร์ ลิ้ม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C410436 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCES
KEY WORD:

ART LIBRARIES / ART AND DESIGN STUDENTS

JARIN LEENA : LIBRARY USE AND NEEDS OF ART AND DESIGN STUDENTS IN
STATE HIGHER EDUCATION INSTITUTES. THESIS ADVISOR : PIMRUMPAI
PREMSMIT, D.A. 226 PP. ISBN 974-633-177-9

The purpose of this research is to study the library use as well as the problems and the needs for library use of art and design students in state higher education institutes.

The results are as follows : the students use the library more than once a week for academic purposes by reading books, periodicals or newspapers; and for creative inspirations by self-searching for pictures with explanations from books and periodicals. Library services highly used are circulation and photocopying. Library materials highly used are English textbooks.

Problems encountered by students at high level are too expensive fines for both reserved and general books; the scarcity of reserved books and the short borrowing period; the inadequacy of textbooks, reference books, and journals, especially in Thai; the unshelved periodicals; and the inadequate seats in small libraries.

Library services highly needed are photocopying, circulation, reserved books, new book display and disseminating of new accession list. Library materials highly needed are textbooks, reference books, periodicals, art theses and art exhibition catalogues.

The results of the comparisons of the use of library services and library materials, the problems of using library services and library materials, and the needs of using library services and library materials among painting, sculpture and graphic art students; architectural students; and applied art students indicated statistically significant difference in some aspects.

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิติต..... จริญญา ลีลา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.กมลพร / อ.กมลพร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์รี พัฒนกิจจำรูญ รองศาสตราจารย์อัมพร ทีชะระ และรองศาสตราจารย์ชลัษเฐียร เหมะรัชตะ มา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อ.มาโนช กงกะนันท์ อ.พิษณุ ศุภนิมิตร อ.อรศิริ ปาณิน และ อ.ถาวร โกอุดมวิทย์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำการจำแนกกลุ่มของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ และขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะทางศิลปะและการออกแบบทั้ง 5 แห่ง ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จากภาควิชาศิลปะและการออกแบบในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง 5 แห่งที่กรุณาให้ความช่วยเหลืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในหอสมุดสาขาวังท่าพระทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคนที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งด้านการเงิน กำลังใจ และส่งเสริมในด้านการศึกษามาโดยตลอด และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

จรินทร์ สีนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
 บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
 2. ห้องสมุดศิลปะ.....	 8
ห้องสมุดศิลปะและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	8
ความหมายของห้องสมุดศิลปะ.....	8
ประเภทของห้องสมุดศิลปะ.....	9
บทบาทของห้องสมุดต่อการศึกษาวិชาศิลปะและการออกแบบ.....	10
ผู้ใช้ห้องสมุดศิลปะ.....	12
ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดศิลปะ.....	13
อาคารสถานที่ของห้องสมุด.....	17
บุคลากรห้องสมุด.....	17
บริการของห้องสมุด.....	18
การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	 20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
ห้องสมุดศิลปะในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	24
หอสมุดสาขาวังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	24
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	24
การบริหารงาน.....	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งบประมาณ.....	26
บุคลากร.....	27
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	27
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	28
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	28
จำนวนนักศึกษา.....	28
ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	28
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	28
การบริหารงาน.....	29
งบประมาณ.....	29
บุคลากร.....	29
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	30
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	30
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	30
จำนวนนักศึกษา.....	30
ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	30
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	31
การบริหารงาน.....	31
งบประมาณ.....	31
บุคลากร.....	31
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	31
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	31
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	32
จำนวนนักศึกษา.....	32
ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	32
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	32
การบริหารงาน.....	33
งบประมาณ.....	33
บุคลากร.....	33
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	33
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	34
จำนวนนักศึกษา.....	34
ห้องสมุดคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....	34
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	34
การบริหารงาน.....	34
งบประมาณ.....	35
บุคลากร.....	35
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	35
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	35
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	35
จำนวนนักศึกษา.....	35
ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.....	36
ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	36
การบริหารงาน.....	36
งบประมาณ.....	36
บุคลากร.....	36
อาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	36
ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด.....	37
การจัดเก็บวัสดุห้องสมุด.....	37
จำนวนนักศึกษา.....	37
บริการของห้องสมุด.....	37
สรุปรายละเอียดด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดแต่ละแห่ง.....	40
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	62
ตอนที่ 2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาและการออกแบบ.....	97

สารบาญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ	144
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	165
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	168
สรุปและอภิปรายผล.....	168
ข้อเสนอแนะ.....	196
รายการอ้างอิง.....	200
ภาคผนวก	
ก ตารางทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (SHEFFE).....	205
ข แบบสอบถาม การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	237
ค แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดศิลปะในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	250
ง แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อการวิจัยเรื่อง การใช้และความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ..	253
จ แผนผังห้องสมุดศิลปะในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	257
ประวัติผู้วิจัย.....	266

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	86
3	การใช้และความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ...	88
4	ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอนและการสร้างสรรค์ผลงาน ของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	89
5	วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	91
6	ลักษณะของข้อมูลที่นักศึกษาศิลปะและการออกแบบใช้.....	94
7	วิธีการค้นหาข้อมูลของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	95
8	ผลการค้นหาข้อมูลของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	96
9	การขอความช่วยเหลือจากบุคลากรห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	98
10	สภาพทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดตามความคิดเห็นของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	99
11	การใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	100
12	การใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	102
13	ระดับการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	105
14	การใช้สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	107
15	การใช้สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	109
16	ระดับการใช้สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.	114
17	สาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาศิลปะและการออกแบบใช้	117
18	ระดับการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ..	121
19	ปัญหาการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ	124
20	ปัญหาการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	130
21	ระดับปัญหาการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ	137
22	ปัญหาการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	142
23	ปัญหาการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ระดับปัญหาการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	156
25	ปัญหาด้านอาคารสถานที่ของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	162
26	ระดับปัญหาด้านอาคารสถานที่ของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	164
27	ปัญหาด้านบุคลากรห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	166
28	ระดับปัญหาด้านบุคลากรห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	168
29	ความต้องการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ ..	170
30	ระดับความต้องการใช้บริการของห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	173
31	ความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ.....	176
32	ระดับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาศิลปะและการออกแบบ....	181
33	ความต้องการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	184
34	ระดับความต้องการใช้สิ่งพิมพ์สาขาวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาศิลปะ และการออกแบบ.....	188